

Advies Koersdocument implementatie Wet Natuurbescherming

17 juni 2016 tbv cie RGW

Inleiding

De nieuwe wet natuurbescherming legt de verantwoordelijkheid voor beschermen van de natuur primair bij de provincies. Hiermee krijgt u de belangrijke taak om de zeer diverse natuur in Utrecht te beschermen en ontwikkelen. Wij zijn zeer verheugd dat uit het Koersdocument blijkt dat u deze taak voortvarend oppakt en een grote verantwoordelijkheid voelt voor de mooie Utrechtse natuur. Wij steunen de keuze voor het omvormen van het huidige Natuurbeleid 2.0 tot de nieuwe Natuurvisie.

Deze brief is gezamenlijk opgesteld door Natuur en Milieufederatie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht, Het Utrechts Landschap en Natuurmonumenten.

Graag geven we u hierbij ons advies over de implementatie van de wet en uitwerking van het soortenbeleid.

Actieve bescherming zeldzame soorten, ook waar ze nog niet voorkomen (pijler 1)

De nieuwe natuurbeschermingswet vraagt een actieve bescherming van kwetsbare en bedreigde soorten (art. 1.12), meer specifiek de Rode Lijstsoorten. Van bescherming van deze kwetsbare soorten, profiteren heel veel andere soorten mee. We waarderen het dat deze soorten voor Utrecht in beeld zijn gebracht. Heel graag bieden wij u onze expertise aan voor een nadere uitwerking van het soortenbeleid.

In het koersdocument wordt terecht onderscheid gemaakt tussen soortenbeschermingsgebieden waar a) de aandachtsoorten nu al geconcentreerd voorkomen en b) gebieden die de potentie hebben om als leefgebied voor deze soorten te dienen.

Niet onverwacht zijn de huidige 'hotspots' waar beschermde soorten voorkomen, voornamelijk gelegen in bestaande natuurgebieden of weidevogelkerngebieden. Hier voeren we immers al jaren beheer uit gericht op deze soorten. Het is belangrijk dat dit beheer wordt voortgezet en waar mogelijk geoptimaliseerd voor specifieke soorten.

Grote kansen liggen er ook buiten deze bestaande 'hotspots'. Gebieden waar nu nog weinig soorten voorkomen, maar met gerichte ingrepen een grote slag geslagen kan worden. Het koersdocument met bijbehorende kaart zegt nog weinig over deze potentiële gebieden. Het is ons niet goed duidelijk welke gebieden worden bedoeld en welke maatregelen hier genomen worden om de kwetsbare soorten actief te beschermen. We vragen u een verduidelijking van dit zeer belangrijke beleid.

Bescherm duisternis, stilte en openheid (pijler 1)

De Beschermde Natuurmonumenten vervallen straks, gelukkig blijven deze gebieden beschermd via het Natuurnetwerk. Op dit moment zijn duisternis, stilte en openheid beschermd binnen de Beschermde Natuurmonumenten. Dit zijn juist ook voor mensen heel belangrijke 'oerqualiteiten' van de natuur. Deze bescherming vervalt straks ook binnen de N2000 gebieden. We pleiten ervoor om te bezien waar duisternis, stilte en openheid straks geen beschermd waarde meer is en wat dit betekent voor deze natuurgebieden.

Kies voor beschermen karakteristieke landschappen (pijler 1)

De nieuwe natuurwet biedt ook de ruimte voor aanwijzen van provinciale landschappen of natuurgebieden. Hieraan zijn geen wettelijke instrumenten verbonden, hierover kunt u later besluiten bij de nieuwe omgevingswet. Een provinciaal landschap geeft een belangrijk signaal welke landschappen u wilt behouden en versterken. We vragen u te onderzoeken welke kansen het aanwijzen van een provinciaal landschap of natuurgebied biedt.

Meer aandacht voor natuurlijke processen (pijler 2 en paragraaf 2.4)

Basis voor bescherming van soorten is een veerkrachtige natuur, het is goed dat hiervoor veel aandacht is. Robuuste natuur (of een systeemgerichte aanpak) begint bij de basis: goede kwaliteit van bodem, water en milieu. Dit is van belang zowel binnen als buiten het Natuurnetwerk, en zeker ook bij potentiële soortenbeschermingsgebieden. We pleiten voor nader concretiseren van deze maatregelen en het maken van een duidelijke relatie met het BWM plan. Bij de gebiedsgerichte uitwerking in de natuurvisie (paragraaf 2.4) zal ook nadrukkelijk aanscherping nodig zijn van de maatregelen per soortenbeschermingsgebied op het vlak van bodemkwaliteit, herstel waterhuishouding, milieukwaliteit, waterkwaliteit en ruimtelijke ordening.

Verspreid de trots op onze Utrechtse soorten (pijler 3)

We stellen voor om samen een aantal kenmerkende soorten te kiezen en deze op een leuke, luchtige, aansprekende manier in het zonnetje te zetten bij de Utrechtse burgers. Want het zijn wel mooi onze Utrechtse soorten, die vaak ook nog internationaal uniek zijn! Bijvoorbeeld onder de noemer 'leer uw provinciegenoten kennen'. Op welke wijze en voor welke soorten kan nader ingevuld worden.

Geen vrijstelling voor bemesten rondom Natura 2000 (pijler 5)

Wij kunnen ons vinden in het vrijstellen van beweiden, aangezien de mogelijke negatieve consequenties beperkt zijn en niet opwegen tegen eventuele administratieve lasten. Dit geldt echter geenszins voor een vrijstelling van bemesting. De gevolgen hiervan op N2000 gebieden – en ook andere natuurgebieden – kunnen aanzienlijk zijn. Wij steunen een dergelijk voorstel dan ook niet. We pleiten er voor per situatie in beeld te brengen wat de gevolgen van bemesting zijn. In plaats van een algemene vrijstelling, stellen we een beleid voor van ontheffingen. Hiermee is meer maatwerk mogelijk.

Natuurcompensatie altijd gericht op kwaliteit (pijler 5)

We steunen het voorstel om een natuurcompensatiebank in te richten.

Ten aanzien van het voorstel om het nabijheidsbeginsel te laten vervallen, het volgende advies. We adviseren om in alle gevallen wel eerst een check uit te voeren of een kwalitatief hoogwaardige compensatie in de nabijheid mogelijk is, voordat de realisatie van de natuur- en boscompensatie in de nabijheid wordt los gelaten.

Tevens wordt mogelijk gemaakt dat natuurcompensatie binnen het Natuurnetwerk gerealiseerd kan worden. Ook dit is onder voorwaarden mogelijk wat ons betreft:

- Compensatie in het NNN is mogelijk, mits de realisatie dan sneller wordt uitgevoerd, dan via reguliere provinciale inzet en instrumenten het geval zou zijn.
- er wordt kwalitatief hoogwaardige natuur gerealiseerd, minstens gelijk aan de natuurwaarden die verdwijnen.
- Het totale oppervlak Natuurnetwerk inclusief Groene Contour niet afneemt, conform de afspraken van het Akkoord van Utrecht.

We helpen u graag!

Bij het opstellen van het soortenbeschermingsbeleid is eenmalig overleg geweest met de natuurorganisaties, over de hoofdlijnen van de keuzes. Nu komt het aan op een goede uitwerking en vooral ook uitvoering. We bieden graag de kennis van onze ecologen en boswachters aan bij aanwijzen van de te beschermen soorten, gebieden en uitwerking van de maatregelen.

Als u meer informatie wilt over deze brief of de Wet natuurbescherming, dan kunt u contact opnemen met Claudia van Holsteijn van Natuurmonumenten. Contactgegevens: c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl of 06-12987823.

Met vriendelijke groet,

Mede namens Landschap Erfgoed Utrecht, Het Utrechts Landschap en
Natuur en Milieufederatie Utrecht,

Francine Hijmans van den Bergh
Regiodirecteur Natuurmonumenten Utrecht en Noord-Holland (a.i.)